

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ТРЕБИЊЕ**



**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА
ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ТРЕБИЊЕ**

НАЦРТ

**ПРАВИЛНИКА О КУПЦИМА-ПРОИЗВОЂАЧИМА
ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ**

Требиње, јул 2023. године

САДРЖАЈ

ДИО I - УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	3
Члан 1. (Предмет)	3
Члан 2. (Циљ)	3
Члан 3. (Значење појмова)	3
ДИО II - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	5
Члан 4. (Купац-произвођач).....	5
Члан 5. (Изградња електране).....	6
Члан 6. (Прикључење електране и мјерење)	6
Члан 7. (Сертификовање електране купца-произвођача).....	6
Члан 8. (Права и обавезе купца-произвођача).....	7
Члан 9. (Заједничка производња)	7
Члан 10. (Обрачун преузете и предате произведене електричне енергије).....	8
Члан 11. (Нето мјерење).....	8
Члан 12. (Нето обрачун)	9
Члан 13. (Стандардна шема снабдијевања)	9
Члан 14. (Обрачун заједничке производње).....	9
Члан 15. (Инсталисана снага електране)	10
Члан 16. (Промјена шеме обрачуна).....	10
Члан 17. (Губитак статуса купца-произвођача)	10
Члан 18. (Обавезе оператора дистрибутивног система).....	11
Члан 19. (Обавезе снабдјевача)	12
Члан 20.(Балансирање)	12
ДИО III - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	12
Члан 21. (Ступање на снагу).....	12

На основу члана 62. став (3) Закона о обновљивим изворима енергије (Службени гласник Републике Српске, број 16/22), члана 15. став 1. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/21) и члана 33. став 1. тачка а. Пословника о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/10), Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске је на 72. редовној сједници одржаној дана 13. јула 2023. године утврдила је

НАЦРТ

ПРАВИЛНИКА О КУПЦИМА-ПРОИЗВОЂАЧИМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ДИО I - УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

(Предмет)

- (1) Овим правилником утврђују се начин и услови учешћа на тржишту електричне енергије купаца-произвођача, примјена ограничења инсталисане снаге електрана за сопствене потребе, примјена комерцијалних шема обрачуна и начин поступања у случају промјене шеме обрачуна, као и задаци оператора дистрибутивног система и снабдјевача у реализацији шема производње за сопствене потребе.
- (2) Правилником се ближе уређују:
 - а) услови и начин стицања статуса купца-произвођача,
 - б) шеме обрачуна преузете и предате произведене електричне енергије,
 - в) права и обавезе купца-произвођача,
 - г) права и обавезе оператора дистрибутивног система,
 - д) права и обавезе снабдјевача,
 - е) мјерење и обрачун електричне енергије,
 - ж) прикупљање података и информисање, те
 - з) друга питања од значаја за производњу електричне енергије за сопствене потребе купца-произвођача.

Члан 2.

(Циљ)

Циљ правилника је стимулисање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије за сопствене потребе од стране купаца-произвођача, те активно учешће крајњих купаца у енергетској транзицији.

Члан 3.

(Значење појмова)

- (1) Појмови који се користе у овом правилнику имају сљедеће значење:

"домаћинство" означава купца из категорије потрошње домаћинства који купује електричну енергију за сопствену употребу, али не укључује комерцијалну дјелатност;

"дистрибуирана производња електричне енергије" означава производњу електричне енергије у електранама које су прикључене на дистрибутивни систем;

"крајњи купац" означава купаца који купује електричну енергију за сопствену употребу;

"брuto произведена електрична енергија" означава произведену и измјерену електричну енергију на стезаљкама генератора производног постројења (електране);

"купац-произвођач" електричне енергије из обновљивих извора енергије означава крајњег купца, који дјелује у оквиру својих просторија смјештених унутар ограничених подручја и који производи електричну енергију из обновљивих извора енергије за властиту потрошњу, односно који може складиштити или продавати електричну енергију произведену из обновљивих извора енергије коју је сам произвео, при чему за купце који не припадају категорији домаћинства те активности не представљају њихову главну комерцијалну или професионалну дјелатност.

"инсталисана снага производног постројења (електране)" означава збир називних снага свих турбина у постројењу или свих генератора, уколико постројење нема погонску машину (турбину), изражену у kW;

"мјесто прикључења" означава мјесто у којем се прикључак спаја на дистрибутивну мрежу;

"нето произведена електрична енергија" означава произведену и измјерену електричну енергију испоручену у електроенергетску мрежу;

"обновљива енергија" означава енергију из вјетра, соларну (топлотну и фотонапонску) и геотермалну енергију из околине, хидроенергију, биомасу, био-гас, депонијски гас и гас добијен из постројења за обраду отпадних вода;

"оператор дистрибутивног система" електричне енергије је енергетски субјект који обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом електричне енергије, одговоран је за рад, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбјеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом електричне енергије на економски оправдан начин;

"Оператор система подстицаја" је тијело које је именovala Влада Републике Српске и које обавља административно-финансијске и друге оперативне послове система подстицања производње електричне енергије из обновљивих извора;

"Правилник о условима прикључењу електрана на електродистрибутивну мрежу Републике Српске" је правилник којим се прецизније прописују начин, услови и поступак прикључења на мрежу, остваривање погодности, критеријуми за подјелу трошкова прикључења и

друга питања који доноси оператор дистрибутивног система, уз сагласност Регулаторне комисије;

"Правилник о сертификату" је Правилник о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију користећи обновљиве изворе енергије који доноси Регулаторна комисија;

„примопредајно мјесто“ представља локацију мјерног уређаја на којем се мјери предата или преузета електрична енергија у мрежу или из мреже и мјесто разграничења власништва и одговорности између оператора и корисника система;

"сопствена потрошња" означава потрошњу електричне енергије у објектима купца-произвођача, на локацији производног постројења;

"регистар пројеката" је јединствена евиденција о пројектима из обновљивих извора енергије који успоставља и води надлежно министарство енергетике на основу које издаје потврду о упису у регистар пројеката;

"снабдијевање" означава продају електричне енергије крајњим купцима, укључујући и препродају;

"снабдјевач" је електроенергетски субјект који обавља дјелатност снабдијевања и трговине електричном енергијом;

"сертификат за производно постројење" (у даљем тексту: Сертификат) је документ који се издаје произвођачу, купцу-произвођачу и заједници обновљиве енергије електричне енергије за појединачно производно постројење којим се потврђује да то постројење производи електричну енергију из обновљивих извора енергије на економски исплатив начин, уз заштиту животне средине и у коме је обезбијеђено мјерење свих енергетских величина.

- (2) Поред појмова који су наведени у ставу (1) овог члана, у овом правилнику су коришћени појмови обухваћени Законом о обновљивим изворима енергије (у даљем тексту: Закон), Законом о енергетици, Законом о електричној енергији и подзаконским актима Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија).

ДИО II - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 4.

(Купац-произвођач)

- (1) Крајњи купац има право да изгради и прикључи електрану која користи обновљиве изворе енергије на унутрашње електричне инсталације свог објекта за потребе сопствене потрошње.
- (2) Крајњи купац стиче статус купца-произвођача прикључењем електране из става (1) овог члана на унутрашње електричне инсталације свог објекта, као и прибављањем сертификата за производно постројење (електрану) у складу са законом и подзаконским актима којима је уређена област електричне енергије.

- (3) Власник електране за потребе крајњег купца може бити и трећа страна, уз закључење посебног споразума са крајњим купцем за чије потребе је електрана изграђена.

Члан 5.

(Изградња електране)

- (1) Изградња електране купца-произвођача врши се на основу грађевинске дозволе прибављене у складу са прописима којима се уређује област грађења, осим у случају када се на објекту који има грађевинску дозволу, у склопу адаптације објекта, врши изградња електране купца-произвођача која користи обновљиве изворе енергије снаге до 50 kW.
- (2) Крајњи купац који жели да изгради електрану за сопствене потребе дужан је да, прије почетка изградње, између осталог, прибави одговарајућу електроенергетску сагласност од надлежног оператора дистрибутивног система у складу са прописима.
- (3) Изградњу електране купца-произвођача врши правно лице које има одговарајућу лиценцу за извођење електроенергетских постројења, коју издаје министарство надлежно за послове грађења.
- (4) Приликом изградње производног објекта и прикључења на мрежу купац-произвођач има обавезу да сноси трошкове опремања/прилагођавања примопредајног мјерног мјеста за стицање статуса купца-произвођача у зависности од одабране шеме обрачуна преузете и предате произведене енергије.

Члан 6.

(Прикључење електране и мјерење)

- (1) Електрана купца-произвођача прикључује се на унутрашњу инсталацију, односно на електроенергетску мрежу у складу са Правилником о условима прикључењу електрана на електродистрибутивну мрежу Републике Српске.
- (2) Електрана купаца-произвођача који дјелују заједнички прикључује се преко засебног прикључка са припадајућим обрачунским мјерним мјестом.
- (3) Мјерна мјеста из става (1) и (2) овога члана опремају се паметним мјерним уређајима, у складу са условима које прописује оператор дистрибутивног система.
- (4) Прикључење на мрежу врши надлежни оператор дистрибутивног система, на захтјев крајњег купца.

Члан 7.

(Сертификовање електране купца-произвођача)

- (1) Сертификат за електрану купца-произвођача инсталисане снаге до 50 kW издаје надлежни оператор дистрибутивног система, као саставни дио декларације о прикључку, на основу потврде о изведености радова правног лица које врши изградњу електране, и уз испуњење осталих

услова прописаних актима о прикључењу по поједностављеној процедури.

- (2) Сертификат за електрану купца-произвођача инсталисане снаге једнаке или веће од 50 kW издаје Регулаторна комисија у складу са Правилником о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију коришћењем обновљивих извора енергије.

Члан 8.

(Права и обавезе купца-произвођача)

- (1) Купац-произвођач има права да:
 - 1) производи електричну енергију за сопствену потрошњу,
 - 2) складишти електричну енергију,
 - 3) вишак произведене електричне енергије испоручи у мрежу.
- (2) Купац-произвођач дужан је редовно измиривати своје обавезе за преузету електричну енергију за утврђену шему обрачуна из члана 10. став (1) овог правилника у складу са уговором о снабдијевању и Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом.
- (3) Крајњи купац дужан је омогућити оператору система приступ унутрашњим инсталацијама свог објекта ради контроле и читања укупно произведене електричне енергије његове електране.

Члан 9.

(Заједничка производња)

- (1) Купци из категорије домаћинства и комерцијални купци чији су објекти лоцирани унутар исте зграде или стамбеног комплекса имају право учешћа у шеми заједничке производње, као заједница или дио заједнице етажних власника.
- (2) Купци који учествују у шеми заједничке производње уговором регулишу међусобне односе, укључујући припадајући удио инсталисане снаге електране и производње сваког купца појединачно, те именују заступника.
- (3) Појединачни купци-произвођачи који дјелују заједнички остварују право на примјену комерцијалне шеме обрачуна у складу са износом припадајуће инсталисане снаге електране тог купца-произвођача.
- (4) Оператор дистрибутивног система и заступник купца који заједнички производе електричну енергију закључују уговор којим се уређују правила расподјеле електричне енергије и период за алокацију енергије.
- (5) Купци-произвођачи који дјелују заједнички задржавају своја права и обавезе као крајњи купци, према којима се не могу примијенити неоправдани или дискриминаторски услови и процедуре које спрјечавају њихово учешће у шеми заједничке производње.

Члан 10.

(Обрачун преузете и предате произведене електричне енергије)

- (1) Обрачун преузете и предате произведене електричне енергије купаца-произвођача врши се примјеном:
 - а) шеме нето мјерења за електране инсталисане снаге до 10,8 kW (укључујући 10,8 kW),
 - б) шеме нето обрачуна за електране инсталисане снаге у опсегу од 10,8 kW до 50 kW (укључујући 50 kW),
 - в) стандардне шеме снабдијевања за електране инсталисане снаге преко 50 kW.
- (2) Обрачун накнаде за коришћење дистрибутивне мреже (тарифе за кориснике дистрибутивног система), у случају примјене шеме нето мјерења или нето обрачуна, врши се за нето разлику преузете и предате електричне енергије у току обрачунског периода (нето стања двосмјерног мјерног уређаја на мјесту прикључења купца-произвођача).
- (3) Обрачун накнаде за коришћење дистрибутивне мреже (тарифе за кориснике дистрибутивног система), у случају примјене стандардне шеме снабдијевања, врши се за укупну количину електричне енергије коју купац-произвођач преузме са мреже.
- (4) Обрачун накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије, у случају примјене шеме нето мјерења или нето обрачуна, врши се за нето разлику преузете и предате електричне енергије у току обрачунског периода.
- (5) Обрачун накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије, у случају примјене стандардне шеме снабдијевања, врши се за укупну количину електричне енергије коју купац-произвођач преузме са мреже.
- (6) Обрачун осталих накнада и пореза врши се у складу са прописима који уређују те области.

Члан 11.

(Нето мјерење)

- (1) Основица за обрачун преузете и предате електричне енергије код примјене шеме нето мјерења је нето стање двосмјерног мјерног уређаја на мјесту прикључења купца-произвођача у обрачунском периоду, који износи један мјесец.
- (2) Уколико је током обрачунског периода купац-произвођач преузео више електричне енергије него што је предао у мрежу, купац-произвођач плаћа разлику између преузете и предате електричне енергије у складу са уговореном цијеном за снабдијевање.
- (3) Уколико је током обрачунског периода купац-произвођач предао више електричне енергије у мрежу него што је преузео, разлика између предате и преузете електричне енергије преноси се у корист купца-произвођача у наредни обрачунски период у виду енергетског кредита, изражено у kWh у корист купца-произвођача.

- (4) Енергетски кредит се користи у обрачунским периодима када је количина електричне енергије преузете са мреже већа од количине више произведене електричне енергије коју купац-произвођач преда у мрежу.

Члан 12.

(Нето обрачун)

- (1) Основица за обрачун преузете и предате електричне енергије код примјене шеме нето обрачуна је нето стање двосмјерног мјерног уређаја на мјесту прикључења купца-произвођача у обрачунском периоду, који износи један мјесец.
- (2) Уколико је током обрачунског периода купац-произвођач преузео више електричне енергије него што је предао у мрежу, купац-произвођач плаћа разлику између преузете и предате електричне енергије у складу са уговореном цијеном за снабдијевање.
- (3) Уколико је током обрачунског периода купац-произвођач предао више електричне енергије у мрежу него што је преузео, разлика између предате и преузете електричне енергије преноси се у наредни обрачунски период у корист купца-произвођача у виду монетарног кредита који одговара вриједности предате више произведене електричне енергије током обрачунског периода.
- (4) Монетарни кредит је производ енергетског кредита и јединичне цијене више произведене електричне енергије која одговара јединичној цијени компоненте активне електричне енергије садржане у малопродајној цијени снабдјевача умањене за 5%.
- (5) Монетарни кредит се користи у обрачунским периодима када је количина електричне енергије преузете са мреже већа од количине више произведене електричне енергије коју купац-произвођач преда у мрежу.

Члан 13.

(Стандардна шема снабдијевања)

- (1) У случају примјене стандардне шеме снабдијевања, обрачун преузете електричне енергије са мреже и предате више произведене електричне енергије се врши независно.
- (2) Снабдјевач врши обрачун и издаје фактуру купцу-произвођачу за преузету електричну енергију са мреже примјеном уговорене цијене снабдијевања.
- (3) Купац-произвођач врши обрачун и издаје фактуру за предату електричну енергију примјеном уговорене цијене за више произведену енергију.

Члан 14.

(Обрачун заједничке производње)

- (1) Оператер дистрибутивног система врши алокацију произведене електричне енергије између учесника у шеми заједничке производње и утврђује количине:
- укупно произведене електричне енергије,

- директно утрошене произведене електричне енергије појединачних купаца-произвођача који заједнички дјелују,
 - утрошене електричне енергије са мреже појединачних купаца-произвођача који заједнички дјелују,
 - више произведене електричне енергије коју су појединачни купци-произвођачи испоручили у мрежу,
 - нето утрошене електричне енергије појединачних купаца-произвођача за случај примјене шеме нето мјерења или нето обрачуна.
- (2) Обрачун преузете и предате електричне енергије у шеми заједничке производње врши се на основу података из става (1) овог члана и члана 10. овог Правилника.

Члан 15.

(Инсталисана снага електране)

- (1) Електрана купца произвођача димензионише се на начин да инсталисана снага електране купца-произвођача одговара потрошњи крајњег купца, односно да укупна произведена електрична енергија на годишњем нивоу буде на нивоу његове годишње потрошње или мање.
- (2) Инсталисана снага електране, у случају примјене шеме нето мјерења или нето обрачуна, не може бити већа од одобрене прикључне снаге објекта крајњег купца.

Члан 16.

(Промјена шеме обрачуна)

- (1) Купац-произвођач који на годишњем нивоу у континуитету остварује вишак производње у односу на потрошњу, а за кога се према критеријуму инсталисане снаге постројења примјењује шема нето мјерења или нето обрачуна, има право на примјену стандардне шеме снабдијевања.
- (2) У случају да годишња производња електране купца-произвођача, који не припада категорији домаћинства, одступа од годишње потрошње мање од 30%, купац-произвођач има право да вишак произведене електричне енергије продава на тржишту по стандардној шеми снабдијевања у складу са прописима.
- (3) У случају из става (2) купац-произвођач дужан је извршити неопходна техничка подешења мјерних мјеста и прибавити/ускладити сертификат за производно постројење у складу са прописима.

Члан 17.

(Губитак статуса купца-произвођача)

- (1) Оператор дистрибутивног система 1. априла текуће године врши провјеру остварења производње и потрошње купца-произвођача.
- (2) У случају да је три године за редом одступање из става (1) веће од 30%, купац-произвођач губи статус, о чему га обавјештава оператор дистрибутивног система најкасније 15 дана од дана утврђивања разлога за губитак статуса, при чему се статус купца-произвођача губи на дан 31. маја.

- (3) Купац из става (2) овога члана има право да даље наступа на тржишту као произвођач и усклади обављање дјелатности са прописима.
- (4) Оператор дистрибутивног система дужан је да најкасније до 15. априла текуће године обавијести Регулаторну комисију о купцима који губе статус купца-произвођача.

Члан 18.

(Обавезе оператора дистрибутивног система)

- (1) Оператор дистрибутивног система дужан је да, на захтјев крајњег купца за издавање електроенергетске сагласности за објекте купца-произвођача, утврди услове и могућности прикључења електране за сопствене потребе и изда електроенергетску сагласност крајњем купцу.
- (2) Приликом издавања рјешења из става (1) оператор дистрибутивног система је дужан да, на основу остварене или планиране потрошње крајњег купца, изради анализу и утврди максималну инсталисану снагу електране купца-произвођача на основу које би крајњи купац задовољио своје годишње потребе за енергијом.
- (3) У случају да се максимална инсталисана снага из става (2) овог члана разликује од захтијеване од стране купца-произвођача, оператор дистрибутивног система је дужан о истом обавијестити подносиоца захтјева.
- (4) Оператор дистрибутивног система дужан је да, на захтјев крајњег купца, након изградње електране, у року од 15 дана изврши радове на опремању мјерних мјеста, те изда декларацију о прикључку у складу са прописима.
- (5) Оператор дистрибутивног система дужан је снабдјевачу, са којим крајњи купац има закључен уговор о снабдијевању, доставити обавјештење о пријему захтјева за прикључење најкасније три дана прије планираног прикључења електране.
- (6) Оператор дистрибутивног система врши мјерење количина предате и преузете електричне енергије на мјесту прикључења купца-произвођача, као и мјерење количина произведене електричне енергије на мјесту прикључења електране за властите потребе на унутрашње инсталације купца-произвођача.
- (7) Оператор дистрибутивног система на мјесечном нивоу доставља снабдјевачу податке о обрачунским мјерним величинама регистрованим на мјесту прикључења купца-произвођача.
- (8) Оператор дистрибутивног система на годишњем нивоу доставља Регулаторној комисији податке о укупно произведеној електричној енергији купца-произвођача по технологијама и по шеми снабдијевања (нето мјерење, нето обрачун или стандардна шема).
- (9) Оператор дистрибутивног система дужан је у року од 30 дана прикључења електране купца-произвођача, пријавити електрану у регистар пројеката код надлежног министарства за енергетику у складу са процедуром за упис у овај регистар.

- (10) Оператор дистрибутивног система дужан је до 1. марта текуће године Регулаторној комисији доставити извјештај о броју и разлозима одбијања захтјева за издавање нове сагласности или измјене постојеће сагласности за прикључење на дистрибутивну мрежу купца-произвођача, за претходну годину.
- (11) Оператор дистрибутивног система дужан је да на својој интернет страници објавити поступак стицања статуса купца-произвођача, посебно за домаћинства.

Члан 19.

(Обавезе снабдјевача)

- (1) Снабдјевач који врши снабдијевање купца-произвођача примјеном шема нето мјерења или нето обрачуна дужан је да преузме вишак произведене електричне енергије који се испоручи у мрежу.
- (2) Снабдјевач који врши снабдијевање купца-произвођача по шеми нето мјерења и нето обрачуна дужан је да понуди уговор о снабдијевању купцу-произвођачу најкасније 15 дана од дана пријема обавјештења од оператора дистрибутивног система из члана 18. став (5) овог правилника.
- (3) Снабдјевач врши финални обрачун количина предате и преузете електричне енергије 1. априла текуће године за претходни дванаестомјесечни период, при чему купац-произвођач нема право на надокнаду вишка предате електричне енергије који преостане након финалног годишњег обрачуна.

Члан 20.

(Балансирање)

- (1) Снабдјевач има балансну одговорност за мјерно мјесто купца-произвођача.
- (2) Купац-произвођач чија инсталисана снага електране прелази 150 kW дужан је пријављивати дневни распоред рада и сносити трошкове дебаланса.

ДИО III - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од објављивања у Службеном гласнику Републике Српске.

Број:
цц. цццццццццц 2022. године
Требиње